

HLAVNÍ TÉMA

UMĚLÁ INTELIGENCE A ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU

Člověku náleží schopnost sbírat celý život zkušenosti a poučit se z nich. Dokáže sám vyvozovat závěry, trénovat a zlepšovat se. Ještě donedávna nás právě tyto schopnosti odlišovaly od strojů. Ovšem dnes a denně jsme svědky toho, že stroje mají mnohdy stejné (ne-li větší) kapacity jako lidé.

Pojem umělé inteligence se používá pro stroje, které vykazují inteligentní chování. Jako inteligentní je označováno takové chování, kdy subjekt dokáže především samostatně uvažovat, učit se, předpokládat a zpracovávat okolní informace. Některé stroje už nepotřebují instrukce od lidí, ale postačí jim informace z okolí, které sami získají a vyhodnotí. Pokud stroje mají jednat samostatně, je třeba uvažovat o odpovědnosti za škodu, kterou způsobí.

Nynější právní úprava trpí nedostatkem v oblasti odpovědnosti umělé inteligence. Úkolem práva je zajistit dosažení spravedlnosti ve všech ohledech, a tedy i s přihlédnutím k pokroku technologií. Povinnost nahradit škodu je upravena v části čtvrté zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“). Mezi předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu patří zpravidla protiprávní jednání/škodná událost, škoda, příčinná souvislost a zavinění. V případě škody způsobené umělou inteligencí by mohlo činit problém zejména dokázat zavinění. Zavinění nemůže jednat ten, kdo nemá deliktní způsobnost, tedy schopnost rozeznat či ovládat protiprávnost svého jednání. Umělá inteligence není subjektem práva a nelze ji tedy přičítat osobní odpovědnost za škodu. Stroje jsou věci a škoda způsobená věcí, je v OZ upravena následovně:

§ 2936
„Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom vadnou věc, nahradí škodu způsobenou vadou věci.“

§ 2937

„Způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled; nelze-li takovou osobu jinak určit, platí, že jí je vlastník věci. Kdo prokáže, že náležitý dohled nezanedbal, zproští se povinnosti k náhradě.“

Tato ustanovení říkají, že škodu nahradí ten, kdo měl nad věcí dohled, jinak vlastník věci. Avšak není trochu unáhlené z odpovědnosti vyřadit například výrobce?

V současné době se výrobci zbavují své odpovědnosti tzv. prohlášením o zřeknutí se odpovědnosti (anglicky disclaimer). Znamená to, že při koupi stroje se výrobce zřekne odpovědnosti za škodu, kterou způsobí stroj, a tuto odpovědnost přebírá osoba, která bude mít stroj pod dohledem, eventuálně vlastník věci. Ostatně touto argumentací se bránila společnost Tesla při nedávné nehodě jejich inteligentního automobilu. Systém automobilu Tesla nedokázal udržet bezpečnou vzdálenost od kamiónu před ním a v plné rychlosti do něj narazil. Řidič byl na místě mrtvý. Společnost Tesla odmítla uznat vinu a ve svém oficiálním vyjádření uvedla, že i když automobil dokáže jet při ovládání samotným autopilotem, je stále povinností řidiče být ve střehu a tento systém korigovat.

Tato nehoda nám ukázala, že stojí za to v oblasti umělé inteligence rozšířit právní úpravu. Výrobci by neměli mít možnost se zcela zbavit odpovědnosti, neboť jsou to právě oni, kdo čerpá z prodeje robotů obrovský zisk, a tak by měl být tento zisk „vykoupen“ jistou odpovědností.

Pokud považujeme umělou inteligenci za natolik inteligentní, stálo by za zvážení trestat přímo ji. V současné právní úpravě existují sankce pro právnické a fyzické osoby. Vzhledem k technologickému rozvoji by se mohl vytvořit i třetí druh osoby a to osoba elektronická.

Číst více na www.pravniprostor.cz
Natálie Ivanovská | Právnická fakulta MU
1. místo v soutěži [Ukaž svou kreativitu VI](#)

STRUČNĚ

ZABAVENÍ VÝPOČETNÍ TECHNIKY POLICIÍ

Při poskytování právních služeb jsme se již několikrát setkali s problémem zabavení výpočetní techniky policií pro účely vyšetřování trestné činnosti. Problematickou je především otázka rozsahu, v jakém má k zabavení výpočetní techniky dojít.

[celý článek](#)

PRÁVNICKÉ ŠPIČKY SE OPĚT SEŠLY V SEČI

Ve středu 26. dubna byl úspěšně zakončen již sedmý ročník odborného kongresu Právní prostor 2017. Jako každý rok se na této významné události sešly špičky oboru napříč všemi právními odvětvími – advokáti, exekutoři, soudci, podnikoví právníci a mnozí další.

[celý článek](#)

Na právním portálu
Právní prostor.cz naleznete
v nejbližších 14 dnech
i tato témata:

Některé změny podle novely autorského zákona

Stať o vlastnictví nebeských těles

Ústavní soud proti šikanózním insolvenčním návrhům

Dieselgate – majitelé aut by neměli váhat

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

MONITOR PERSONALISTIKA

OTÁZKY A ODPOVĚDI Z PRACOVNĚ PRÁVNÍ PORADNY

K Š B
INSTITUT

Aktuální otázky týkající
se zápisů do obchodních
rejstříků

Jan Dědič
Jan Lasák

úterý
23. 5. 2017

POČÁTKY EUTANAZIE V ČR?

V polovině minulého roku předložila skupina poslanců návrh zákona, který by v případě jeho přijetí přiblížil Českou republiku například k Nizozemí či Belgii, neboť by za určitých podmínek povolil asistované ukončení života.

Návrh zákona o důstojné smrti dává trpícím pacientům s nevléčitelnými chorobami alternativu oproti sebevraždě, která ale, dle názoru předkladatelů uvedeného v důvodové zprávě, není dostatečně důstojnou alternativou kontrolovaného ukončení života na základě svobodného a dobrovolného rozhodnutí člověka.

Český koncept klade důraz na možnost, aby byla takovému pacientovi poskytnuta náležitá součinnost a on si mohl důstojnou smrt vyvolat za odborné asistence sám. Smrt způsobená lékařem je až na druhém místě a uplatní se zejména v případech, kdy se o tuto eventualitu požádalo náležitým způsobem v předstihu a nyní je pacient například ve stavu nezměnitelného bezvědomí. Preferovaná varianta, zahrnující pouze součinnost lékařů, a nikoliv jejich aktivní konání, na ně navíc klade menší nároky a psychickou zátěž.

Samotný předpis je poměrně stručný, konkrétně pouhých 20 paragrafů, ve kterých je poprvé v celém českém právním řádu důstojná smrt definována a oddělena asistovaná sebevražda, tedy pomoc k důstojné smrti, od jejího aktivního vyvolání ve formě eutanazie. Dále zákon vyjímá lékaře z působnosti

trestního zákona, neboť pokud jsou splněny podmínky podle tohoto předpisu, tak není možné klasifikovat jednání daného lékaře jako trestněprávně postižitelné. Předpis dále obsahuje již výše zmíněnou možnost požádat o důstojnou smrt předem a podrobněji upravuje náležitosti takové žádosti. Tato žádost samozřejmě může být kdykoliv odvolána, což je zde explicitně uvedeno.

Další podstatnou náležitostí je pak přesná definice stavu pacienta, u kterého je možné důstojnou smrt vyvolat nebo k ní dopomoci, neboť je důležité, aby institut nebyl zneužíván například starými osobami, které ale jinak nesplňují náležitosti tohoto zákona.

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Jan Metelka | advokátní koncipient

JUDIKATURA

ZADOSTIUCINĚNÍ ZA NEMAJETKOVOU ÚJMU

Celkem hezkou rekapitulaci prokazování nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem obsahuje rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3849/2014. Judikát vysvětluje, ve kterých případech a jakým způsobem se nemajetková újma prokazuje a kdy jí naopak prokazovat není třeba a její vznik se předpokládá.

Zatímco v případě průtahů řízení se vznik nemajetkové újmy presumuje, v ostatních případech je třeba ji dovodit na základě situace. Vznik nemajetkové nebo též morální újmy se zpravidla dovoduje z toho, jestliže by jakákoliv osoba ve stejném postavení mohla výkon veřejné moci a jeho následky vnímat úkorně. Jinými slovy, neproazuje se, jak se poškozený cítí, ale jestli má důvod cítit se poškozeným.

Konkrétní věc se týkala advokáta zastupujícího osoby podávající vysvětlení a policejního komisaře, který mu mj. (nezákonně) zakazoval pořizovat zvukový záznam. Advokát si stěžoval, že vedle nesprávného úředního postupu z jednání komisaře vnímal výraznou nadřazenost a snahu dominovat v oboru, ve kterém měl znalostní nedostatky. Za to požadoval 100 tisíc zadostiucinění. To mu Nejvyšší soud nepřiznal s tím, že v případě advokáta, který je při výkonu advokacie nucen obhajovat a prosazovat svůj (popř. klientův) názor proti názoru jiných osob, je určitá míra duševní nepohody běžnou součástí výkonu jeho povolání.

Zároveň dodal, že stejnou míru duševní nepohody musí předpokládat a snášet i každý soudce, který je ze strany účastníků řízení a jejich zástupců vystavován kritice a emočně vypjatým a stresujícím situacím. Tuto úvahu soud zohlednil při rozhodování námitky podjatosti, která se měla zakládat na tom, že navržený zástupce advokáta v minulosti podal na rozhodujícího soudce a jeho matku trestní oznámení pro korupci. Podle soudu taková stížnost sice může vzbudit určitou nelibost dotčeného soudce, ale neměla by zakládat dostatečně negativní vztah k účastníkům.

[celý článek](#)

JMENOVÁNÍ PŘED ZÁKONÍKEM PRÁCE

Pro dlouhodobé vrcholné zaměstnance státní správy může být zajímavé rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1054/2015, které se vyjadřuje k povaze pracovních poměrů vzniklých před rokem 2008 jmenováním do vedoucí pozice organizační složky státu či příspěvkové organizace, jejich organizačního útvaru nebo organizačního útvaru státního fondu, státního podniku nebo Policie České republiky (tj. pracovníků dle § 33 odst. 3 zákoníku práce).

V dané věci se řešilo odvolání z funkce vedoucího [oddělení inspektorátu ČIŽP], který byl jmenován již v roce 1993 a odvolán v roce 2008. Relevantní pro danou věc bylo i to, že před svým jmenováním byl dotyčný zaměstnanec, tudíž jmenováním by došlo pouze ke změně v obsahu pracovního poměru, jak dovodila judikatura již v roce 1999 (sp. zn. 21 Cdo 2096/98). Jenže podle soudu bylo jmenování neplatné, jelikož pozice, do níž byl jmenován, nebyla podle statutu organizace vedoucím zaměstnancem. Šlo tak tedy o pouhou změnu pracovní smlouvy. Situace se však dále zkomplikovala novelou zákoníku práce k 1. 1. 2008, podle které se tato pozice již za vedoucího zaměstnance ze zákona považuje (tj. bez ohledu na interní předpis a způsob vzniku).

Z přechodných ustanovení novely Nejvyšší soud dovodil, že od 1. 1. 2008 se pracovní poměr vedoucích zaměstnanců uvedených v § 33 odst. 3 zákoníku práce považuje za založený jmenováním, i když vznikl jinak. Pro daný případ byl tedy výsledek takový, že tohoto (neplatně) jmenovaného zaměstnance bylo možno s ohledem na pozici, kterou zastával po r. 2008, odvolat, tak jako by byl jmenován.

[celý článek](#)

ROZHOVOR

PETR TÉGL

Před dvěma týdny se uskutečnil již sedmý ročník odborného právního kongresu Právní prostor 2017, na kterém vystoupil doc. JUDr. Petr Tégl, Ph.D., právní expert advokátní kanceláře Havel, Holásek & Partners, se svým příspěvkem na téma „Vybrané problémy první novely občanského zákoníku“. V rozhovoru nám přiblíží nejen obsah své přednášky, ale také rekonstrukci soukromého práva, upadající systém výuky práva a frustraci dnešních studentů.

Před několika dny proběhl kongres Právní prostor 2017, na kterém jste přednášel. Jakého tématu se Vaše přednáška týkala?

Ve svém vystoupení jsem se zaměřil na rozbor některých novelizačních bodů zákona č. 460/2016 Sb., tedy první novely občanského zákoníku. Byť byla tato novela připravována relativně dlouho, vykazuje dle mého názoru některé problematické aspekty, jimž bylo možno se vyhnout. Poukázal jsem na sporná místa a pokusil se navrhnout jejich rozumný výklad. Rizikové může být např. vymezení pojmu „jiný předmět, který ze své povahy pravidelně zasahuje více pozemků“ dle § 509; těžkosti může přinést (a jistě přinese) opětovné zavedení zákonného předkupního práva spoluvlastníků v § 1124 – zde zejména naprosto neodůvodněné (a dle mého názoru nezamýšlené) vypuštění druhé věty druhého odstavce § 1124; problematické je absentující přechodné ustanovení týkající se změny koncepce v § 709 odst. 3 apod. Řadu nejasností přinášejí též přechodná ustanovení (s ohledem na jejich málo precizní formulaci), resp. některá jsou zcela zbytečná (vůbec nemají povahu přechodných ustanovení).

pokračování na straně 3

NAŘÍZENÍ O ZNEHODNOCOVÁNÍ NĚKTERÝCH PALNÝCH ZBRANÍ

Dne 20. 4. 2017 bylo ve Sbírce zákonů publikováno pod č. 125/2017 Sb. nařízení vlády o znehodnocování některých palných zbraní, osvědčení o znehodnocení palné zbraně a společném jednoznačném označení všech částí palné zbraně upravených za účelem jejího znehodnocení.

Je vydáno k provedení zákona o střelných zbraních a střelivu, přičemž navazuje na přímo použitelné prováděcí nařízení EU 2015/2403, kterým se stanoví společné pokyny o normách a technikách znehodnocování palných zbraní k zajištění toho, aby znehodnocené palné zbraně byly nevratně neschopné střelby. V podrobnostech upravuje postup při vydání osvědčení o znehodnocení palné zbraně, která obsahuje všechny části zbraně, jejichž znehodnocení výše uvedený přímo použitelný předpis Evropské unie vyžaduje, a to ve stavu umožňujícím provedení takového znehodnocení, označování znehodnocené kompletní palné zbraně a změnu kategorie znehodnocené kompletní palné zbraně.

Ministerstvo vnitra jakožto předkladatel návrhu tohoto nařízení, jež vláda následně schválila, k tomu doplňuje, že nařízení jednoznačně upravuje, kdy se bude postupovat podle výše uvedeného přímo použitelného předpisu EU a kdy podle vnitrostátní úpravy. Pokud by právě publikované nařízení vlády nebylo přijato, nebylo by, dle Ministerstva vnitra, z technického hlediska možné provádět některé administrativní činnosti spojené se znehodnocováním některých palných zbraní, stejně tak jako samotné označování znehodnocených palných zbraní, respektive jejich částí.

Nařízení nabývá účinnosti dnem 1. 7. 2017.

 [Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

 [celý článek](#)

NOVELA ZÁKONA O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY

Dne 20. 4. 2017 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 123/2017 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Novela je primárně zaměřena na modifikaci právní úpravy problematiky národních parků. Důvodová zpráva uvádí, že byla zpracována na základě dlouhodobých zkušeností s dosavadní právní úpravou s významným přihlédnutím k připomínkám především ze strany obcí a krajů. Hlavní myšlenkou bylo dosáhnout jednotného řešení pravidel pro všechny národní parky na zákonné úrovni, a to při zachování hierarchie i kontinuity předpisů v této oblasti. Snahou zákonodárce bylo lépe deklarovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků, revidovat a zjednodušit základní ochranné podmínky, nově pojmut zónaci národních parků, kdy zóny budou děleny podle cílů ochrany a způsobů péče ve vazbě na aktuální míru pozměnění ekosystémů činností člověka, či zavést nový institut zásad péče o národní park. Změn však přináší samozřejmě více.

Jde o diskutovanou novelu, kterou prezident republiky dne 10. 3. 2017 vetoval. Poslanecká sněmovna však jeho veto přehlasovala a na zákonu svým usnesením ze dne 4. 4. 2017 publikovaným ve Sbírce zákonů pod č. 124/2017 Sb. setrvala.

Zákon tak nabude účinnosti, s výjimkou některých ze svých ustanovení, dnem 1. 6. 2017.

 [Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

 [celý článek](#)

NOVELA VYHLÁŠKY O VÝŠÍ PAUŠÁLNÍ ČÁSTKY NÁKLADŮ ŘÍZENÍ

Dne 7. 4. 2017 byla ve Sbírce zákonů publikována pod č. 112/2017 Sb. vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení.

 [Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

 [celý článek](#)

ČLÁNEK

VYŠŠÍ POKUTY ZA PŘESTUPKY OD 1. ČERVENCE 2017

Od 1. července 2017 čekají nás všechny – podnikatele i občany – změny v řízení o přestupcích a jiných správních deliktech, kterých se mohou podnikatelé i občané dopustit. Jednou z významných změn, která by neměla ujít Vaši pozornost, bude možnost ukládat vyšší pokuty než doposud.

 číst více na www.pravniprostor.cz

ODPOVĚDNOST STÁTU ZA ŠKODU POHLEDEM NEJVYŠŠÍHO SOUDU ČR

Odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu veřejné správy je společně s právem na informace, zrušením, změnou a sítací vadných správních aktů a jiných opatření, správně právní odpovědností a přímým donucením zárukou zákonnosti veřejné správy. Bez těchto záruk by nebylo možné zajistit zákonnou realizaci cílů a úkolů veřejné správy.

 číst více na www.pravniprostor.cz

ROZHOVOR

...
V letech 2007 až 2012 jste byl členem rekodifikační komise Ministerstva spravedlnosti pro přípravu nového občanského zákoníku. Jaký máte názor na rekodifikaci soukromého práva? Kam jsme se posunuli a v jakých oblastech jsme udělali naopak krok vzad?

Jsem přesvědčen, že rekodifikace znamenala pro české soukromé právo jednoznačně pozitivní posun; nelze proto v žádném případě mluvit o „kroku vzad“. Nesouhlasí-li někdo s tímto závěrem, pak k hodnocení situace nepřistupuje objektivně.

Tím ovšem nemá být řečeno, že se dne 1. 1. 2014 s okamžitým účinkem vylepšilo právní prostředí v ČR. Podstatné je to, že nový občanský zákoník (resp. další nové předpisy) otevřel lidem velmi široké (a do té doby naprosto nevídané) možnosti „právní seberealizace“. Spatřuje-li někdo v tomto „otevření dispozičního prostoru“ zlo, pak je příznačné, že bude rekodifikaci hodnotit negativně. Já jsem však svým založením liberál a uvedenou změnu koncepce proto plně vítám.

Nová, velmi široká, nabídka možností seberealizace však s sebou nutně přináší rizika nepochopení úpravy, nevědomění si vzájemných vazeb mezi jednotlivými instituty apod. Snížení těchto rizik – tj. vysvětlení nové právní úpravy a nastavení určitých základních limitů při její aplikaci – je proto zásadní úkolem právní vědy a judikatury. Že si tento úkol při zodpovědném přístupu vyžádá mnoho let (či desetiletí) soustavné práce, je bez diskusí. To by však neměl být argument zpochybňující samotný fakt rekodifikace a jeho zásadní pozitivní přínos pro českou společnost. Tento závěr nemůže být zpochybněn ani stále se ještě vyskytujícími – byť již zcela ojediněle – varováními před apokalyptickými důsledky nového práva. Myslím, že dnes je již zcela patrné, že se žádný negativní zlom nekoná a konat nebude.

[celý rozhovor](#)

Hana Treutlerová | redaktorka

Workshop Podání v civilním a trestním řízení pohledem soudců Městského soudu v Praze

Akce se uskuteční 16. května 2017 v prostorách kanceláře White & Case na adrese Na Příkopě 14, Praha 1
Registrace na adrese seminar@pravniprostor.cz

Ve spolupráci s PRÁVNÍ PROSTOR

BOZP a odškodňování pracovních úrazů ve vzájemných souvislostech

JUDr. Martin Mikyska | Robert Křepinský
doc. MUDr. Evžen Hrnčíř CSc. MBA

Akce se koná 31. května 2017 v Praze

www.kursy.cz | www.BOZPprofi.cz